

Ellen Røsjø

Sluttrapport prosjekt tilgjengeliggjøring av arkivet etter AS Sulitjelma Gruber

Arkiv i Nordland fikk i november 2018 tilskudd til prosjektet *Tilgjengeliggjøring av arkivet etter Sulitjelma gruber*. Målet med prosjektet var å gjøre arkivet tilgjengelig for publikum gjennom katalogisering og publisering på Arkivportalen. Det har vært høy etterspørsel etter materialet og nå som prosjektet er ferdigstilt er det en unik kilde for både historikere, slektsforskere og andre interesserte.

Historikk

Sulitjelma Grubers virksomhet står i en særstilling i norsk historie. Gruvene var på et tidspunkt Norges største kobberprodusent og nest største industribedrift. Tidlige forsøk med gruvedrift fant sted allerede på 1870-tallet, men det var først med den kapitalsterke konsul Nils Persson fra Sverige at det ble varig produksjon. Selskapet Sulitelma Aktiebolag ble stiftet i 1891, men prøvedrift startet allerede i 1887.

Gjennomføring

Caroline Torrissen startet som prosjektmedarbeider 6. mai 2019. Da arkivet kom inn til Arkiv i Nordland bestod det av ca. 267 hyllemeter i stor grad uordnet materiale i varierende forfatning. Arkivet hadde en komplisert struktur og besto av materiale fra flere ulike aktører. Det kompliserte skillet skyldes at aktørene i ulik grad har hatt felles ledelse og trolig oppbevart arkivene samlet. Det fantes ingen skriftlige arkivnøkler bevart i arkivet. I tiden som har gått kan noen ha tatt ut og flyttet på dokumenter. Bevaring av ytre og indre proveniens har så langt som mulig vært styrende for ordningsarbeidet. Disse forhold har vært gjenstand for faglige drøftinger underveis i ordningsprosessen som det kort redegjøres for her.

Sulitjelma Aktiebolag ble senere til AS Sulitjelma Gruber. Arkivmaterialet etter dette selskapet er ordnet som ett arkiv. Begge aktører er oppført som alternative navn. Ved hjemfallet av gruvene til staten fortsatte deler av driften en kort periode under selskapet Sulitjelma Bergverk AS. Arkivmateriale etter denne aktøren er ordnet som et separat arkiv. Det samme gjelder for Sulitjelma smeltehytte AS. Andre aktører med egne arkiv er Sulitjelmabanen AS og Dampskipsaktieselskapet transport. Brukere må imidlertid regne med å finne arkivmaterieell knyttet

Adresse: Postmottak Tlf.: 75650460
Fylkeshuset E-post: post@nfk.no
8048 Bodø

Samfunnsutvikling
Arkiv i Nordland
Caroline Torrissen
Tlf: 75651223

Besøksadresse:

til disse virksomhetene også i arkivet til Sulitjelma gruver. De aktuelle arkiv og aktører er koblet sammen i ASTA for å tydeliggjøre dette. Som eksempel nevnes at vi i tilfellet Sulitjelmabanen har funnet arkivmaterieell adskilt og tydelig merket Sulitjelmabanen. Dette fant vi mest riktig å ordne og registrere som eget arkiv. Herunder styreprotokoller fra tidsrommet virksomheten ble eget aksjeselskap. Deler av sakarkivet derimot er fra perioden før aksjeselskapet ble dannet. Samtidig kan det i arkivet etter Sulitjelma gruver finnes dokumenter tilknyttet drift av jernbanen i for eksempel sakarkiv (D), spesialserie kommunikasjon og infrastruktur (K), regnskap (R), og kart/tegninger (T).

I prosessen med å utarbeide en god og oversiktlig katalog har vi sett på andre tilgjengelige kataloger via Arkivportalen, for eksempel PA-0780 AS Skorovas Gruber, PA-1151 AS Grong Gruber og PA-0383 AS Sydvaranger. Både i inndeling av hoved- og underserier har vi forsøkt å gjenspeile en naturlig rekkefølge i virksomhetens drift, fra muting til skipning. Spesialserier i arkivet er mutinger og bergverksrettigheter (F), gruvemålinger og profiler (G), produksjonsjournaler (H), rapporter (I), skiftbøker (J), kommunikasjon og infrastruktur (K) og helse, miljø og sikkerhet (L).

Arkivet etter Sulitjelma Gruber inneholder et svært interessant og unikt materiale fra Sulitjelma sykehus. Selskapet var alene ansvarlig for driften av dette livsviktige tilbudet på stedet så langt frem som 1970-tallet. Leger og sykepleiere var lønnet av selskapet og er å finne i selskapets personalarkiv. Disse forhold er begrunnelsen for å ordne materialet under selskapet i spesialserie for helse, miljø og sikkerhet (L). Denne serien utgjør ca. 3,7 hm med sykeprotokoller, inn- og utskrivingsprotokoller, operasjonsprotokoller, rapportbøker, journaler og medisinsbøker fra tidsrommet 1892-1969.

Sak- og korrespondansearkiv utgjør arkivets største serie med en rekke underserier, totalt 83 hm. En del av dette var ordnet etter tidligere katalogiseringssystem (ca. 58 hm), men ikke registrert i ASTA. Nest størst er regnskapsserien som utgjør ca. 20 hm. I arkivet er også bevart skiftbøker fra ulike arbeidssteder (f.eks. Jakobsbakken), totalt 17 hm. Serien med ulike typer produksjonsjournaler (produksjonsjournaler, skjeidejournaler, vaskejournaler, hyttejournaler og analysejournaler) utgjør 7 hm, det samme gjør kopibøkene (B). Personalarkivet er særlig etterspurt og består av over 6000 kartotekkort, i tillegg til noen protokoller. Personalarkivet er ikke komplett fra gruveselskapets start, men det finnes dokumenterte eksempler på ansatte helt tilbake til 1887.

Lokale frivillige krefter fra Sulitjelma historielag, Wenche Spjelkavik og Kjell Lund Olsen, har vært en viktig og god støttespiller gjennom hele prosjektperioden. Deres mangeårige innsats for bevaring av arkivet har gjort det mulig for oss å ordne og tilgjengeliggjøre materialet for allmennheten. De kjenner arkivet godt og har bidratt med viktige opplysninger og råd.

Når det gjelder overskridelsen av fremdriftsplanen skyldes dette i alle fall delvis eksterne forhold. Arkiv i Nordland ikke rår over, som tiltak rundt covid-19 og pålagte perioder med hjemmekontor som har begrenset fremdriften.

Vi sitter også med gjenstående arbeid knyttet til muggsanering og ordning/katalogisering av ei omfangsrik samling kart- og tegninger. Dette arbeidet står foreløpig på vent. Underveis i prosjektperioden kom det i tillegg inn ytterligere uordnet materiale fra Sulitjelma (ca. 60 hm). Vi har nå i vår samling viktige arkiv fra fagforeningene og andre lag og foreninger.

Arkiv i Nordland takker for støtten som muliggjorde arbeidet med dette prosjektet. For oss har det vært lærerikt og vi ser frem til å kunne gi våre gjester tilgang til det, både på lesesal og digitalt.

Regnskap

Se eget vedlegg.

Med vennlig hilsen

Caroline Torrissen
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Arkivverket	Postboks 4013 Ullevål stadion	0806	OSLO
-------------	----------------------------------	------	------

Kopi til:

Ketil T. Jensen

Vedlegg:

Prosjektregnskap Sulitjelma

DokID
193005